

Bariş ve Hoşgörü

Bir kavramı tutundurmak, insanları duyarlı kılmak ya da bir şey yapmadan yapıyormuş gibi göstermek amaçlarıyla icadedilmiş bulunan “gün”, “hafta” ve “yıl” araçları, ancak kullananların niyet ve de kabiliyetlerine göre yararlı olabilirler.

“Trafik Haftası”nı, daha özgürce araç kullanılacak hafta sananlar nedeniyle kazaların arttığı, bu araçların her zaman yararlı olmayabileceğine işaret eden bir şakadır.

Ülkemizde her yıl kutlanan(!) İş Güvenliği Haftası’nın da iş kazalarına karşı hiç bir etkisinin olmadığı da açıktır.

Bu noktada, “barış ve hoşgörü” bağlamında sorulması gereken iki soru şudur:

1. Dünya’nın hemen her köşesinde uluslar, ulusları oluşturan etnik veya dini gruplar ya da daha genel bir deyimle “çeşitli ilgi ve çıkar grupları” acaba niçin sürekli çatışma halindedirler ve bu çatışmaların nedeni yalnız hoşgürsüzlük müdür?

2. Eğer, bu çatışmaların önemli bir nedeni hoşgürsüzlük ise onun sebepleri nelerdir? Bu sebepler nasıl ortadan kaldırılabilir?

“Çatışma sayısı kadar neden vardır”, birinci sorunun en doğru yanıtı ise de, sınırlı kaynaklar için yarışma, değer ölçülerini başkalarına benimsetmeye çalışma ve kendine benzemeyenlerden kurtulma istemi, çatışmaların üç temel kaynağı durumundadır. Bunlardan son ikisi hoşgürsüzlük ile doğrudan bağlantılıdır.

Hoşgürsüzlüğün kaynağında ise, insanlığı bugünkü sürekli çatışma ortamına getiren evet-hayır mantık sistemi yatmaktadır. Ancak ve yalnız tek doğru, tek iyi ve tek güzel bulunduğu, bunları benimseyenlerin dost, benimsemeyenlerin ise düşman olduğu mantığı, “*ikili mantık sistemi*”mizin (*binary logic*) doğal bir uzantısıdır.

Anaokulundan üniversite sonuna kadar bu çatıştırmacı mantık sistemiyle beyni yıkanan insanlar nasıl olup da başka doğruların, iyilerin ve güzellerin varlığına hoşgörüyle bakabileceklerdir? Bunun tek yolu, tahammül denilen ve hoşgörü ile yakından uzaktan ilgisi bulunmayan kavramdadır. Tahammül, her an patlamaya hazır, karşılıklı anlayış ve uzlaşmayla ilgisi olmayan bir “*ateşkes*” durumudur.

“*Farklı düşüncelere de tahammül edebilmeliyiz*” biçiminde dile getirilen ve güya hoşgörü empoze etmeye çalışan söylemleri, bu kavramları doğru kullanması gerekenlerin ağızlarından duymak, hoşgürsüzlüğün nedenlerinden birisi sayılmaz mı? Hoşgörü (ve onun bir türevi olan barış) konusunda ilk yapılması gereken, hoşgürsüzlüğün altında yatan bu mantık sisteminin çatıştırmacı etkilerini anlamaya ve sonra da topluma anlatmaya çalışmaktır. Bu mantık sistemi yürürlükte kaldığı sürece çatışmalar kaçınılmaz, barış ve hoşgörü ise yapay ve her an bozulabilecek süreçlerdir.

İki Őeyden ancak ve yalnız birisinin doğru olabileceğini kabul eden evet-hayır mantık sistemi artık devrini tamamlamıŐ, ancak insanlar hala onu kullanmakta direnmektedirler.

İŐte bu denli yaygın çatışmaların altında yatan önemli bir neden budur.

Geliniz, mantık sistemimizi ikili mantık sistemi yerine, siyahlarla beyazlar arasında grilerin de bulunduğunu kabul eden bir gözlükle değerlendirelim ve “sürekli mantık sistemi” adı verilebilecek yeni bir bakıŐı benimseyelim.